

Hodnocení diplomové práce Ley Schröpferové Česká próza v období protektorátu Čechy a Morava (1939 – 1945).

Práce není jen „prostým“ literárně historickým pohledem na tři prózy tří autorů vydaných shodou okolností v šedivé atmosféře protektorátu; zaměřena na strukturu textů nabízí mnohem víc: mimo jiné ji lze považovat také za pokus dobrat se ke smyslu fenoménu „psaní“ v periodě pro českou společnost velmi nesnadné. Diplomantka analyzuje tři méně známá prozaická díla Vl. Neffa, M. Součkové a K. Schulze (Třináctá komnata, Bel Canto, Kámen a bolest) – přiblíží příběh, zkoumá funkci prostředí a postav, všimne si kompozice, okrajově jazykových prostředků, dle možnosti zmíní některé kritické ohlasy, především ale – což považuji za nejcennější – každý z textů interpretuje až „osobně“.

Období protektorátní je dosud nahlíženo jednostranně („nezbytná, leč nezajímavá, nudná epizoda“), nebo účelově (období těch či oněch hrdinů či „hrdinů“), současný pramálo kultivovaný čtenář netuší, pravděpodobně, že v tomto období vznikl mj. Saturnin, Limonádový Joe, Cirkus Humberto či vrcholné prózy J. Havlíčka, V. Řezáče či J. Drdy. Autorka v úvodní kapitole stručně a výstižně periodu představuje (opírajíc se především o studie J. Brabce či L. Doležala), v následujících částech práce se pak věnuje analýze výše zmíněných textů.

Na největším prostoru (téměř polovina) se práce zabývá románem Neffovým, již zde jde diplomantka zřetelně „proti proudu“ většiny názorů na produkci a kvalitu děl v tomto šestiletí vznikajících: stručné převyprávění spletitého příběhu je toliko impulsem k postupnému poodhalování (a poznávání) do nejmenších detailů rafinovaně propracovaného textu, s nímž připravený a vnímavý čtenář může komunikovat několika způsoby. Autorem volená prostředí (symbolika „třinácté komnaty“, „ostrůvku“, motivy cizích zemí, hostinec jako „centrum“ dění), volba nejednoznačných postav s vnitřním tajemstvím, všudypřítomné a nikdy naplno neodhalené vnitřní ambivalence: dospělí – děti, detektivka – milostný příběh, skutečnost – sen, žárlivost, zrada, horečnaté stavy nemocných, dvojznačné činy, dvojaký pohled adolescenta, záhady, nejasnosti, nejistoty, otazníky; to vše roztočeno do hry, jejímž prostřednictvím vysoce kultivovaný autor nabízí množství dalších interpretací i pluralitu čtení příběhů a osudů, pohled do navždy (naštěstí) neprůhledných „třináctých komnat“ (nejen) postav příběhu. V tomto nejednoznačném světě se autorka pohybuje zcela bezpečně a k mnoha možným připojuje i interpretaci vlastní.

Velmi kriticky je pohlíženo na dílo M. Součkové, která si experimentální prózou zřejmě „znenápkou“ diplomantku tak, jako si hlavní postava Julie znenápkou kohokoliv ve

svém okolí, své „neporozumění“ však diplomantka zdůvodňuje a vysvětluje: „*Ačkoliv je autorka knihy slavná literární teoretička a lingvistka, a právě tento román je považován za vrchol spisovatelčiny tvorby, příběh je tak spletitý a zamotaný, že nepovede-li si o něm čtenář detailní záznamy, není s to ho pochopit. Žánr nelze s jistotou určit, vyprávění je neuvěřitelně chaotické a neobvyklé, přesto nudné a fádní. Nejvíce se toto dílo blíží postmodernismu*“ (s. 49). Kritických slov na adresu prózy bychom v práci našli více. Ať již z jakýchkoliv příčin, je však vždy přímo řečeno, co a proč diplomantce „nesedí“, a její názor je tak zcela plnohodnotný.

Impozantní je též autorčino uvažování nad nedokončeným románem Schulzovým; jakkoliv byl spisovatel vždy počítán k autorům orientovaným katolicky, i v „táboře“ katolickém byl tento jeho román přijímán s rozpaky, až odmítavě (T. Vodička). „*Miniportrét*“ Schulzův je výstižný: „*není mistrem děje, ale mistrem slova*“ (s. 54), v práci je uvažováno o mnohostranné komplikovanosti díla: zmatená doba, v níž se příběh děje, Michelangelo rozeklaný vnitřními rozpory, protiklady, nejistotami, atmosféra protektorátní..., a i tentokrát se autorce daří formulovat vlastní pojmenování smyslu a funkce prostředí a postav díla.

Práce je napsána velmi kultivovaně, nezvykle téměř bez pravopisných chyb, je vyzrálá a názorově inspirativní.

Práci doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikaci výborně.

V Plzni 6. 8. 2012

Jiří Staněk